

AYVANSARAY (BLACHERNAE)DAKİ İMPARATOR SARAYLARI BÖLGESİNDE YAPILAN KAZI

Feridun DIRİMTEKİN

Blachernae mıntıkası için en eski malumat Notitia'da mevcuttur. (1-3) Res. 1, 2. Burada diğer abideler arasında bir de saraylardan bahsedilmektedir. İmparatoriçe Palcheria ve zevci Marcien burada bir Theotokos kilisesi yaptırmışlar (4) ve sonra İmparator I. Leon, Filistin'den getirilen Meryem'in elbisesini muhafaza için bir Chapell (Ayas Saros) yaptırınca mevcut ayazmayla beraber bu kilise ve şapel burayı mühim bir dinî merkez haline getirmişti (5). Bunun için İmparator Leon I. (457-474) İmparatorlar buraya geldikleri zaman istirahat edebilmeleri için Ayos Sarosun Tribinlerinde bir Triclinos yaptırttı, bundan sonra burada (şimdiki hançerli hamamın yerinde olduğu zannolunan bir Danube sarayı (6) ve daha sonra İmparator Anastasios (491-518) daha yukarıki bölgede kendi ismini taşıyan bir saray yaptırttı ve sonraları Yüksek Saray ismini alan bu bina büyütüldü (7). Daha sonraki zamanlarda bu bölgeye gelen İmparatorların ziyafet verebilmeleri için Okeanos

(1) Blachernae mıntıkasındaki saraylar için bakınız, Feridun Dirimtekin "XIV. mıntıka (Blachernae) surlar, saraylar ve kiliseler" Fatih ve İstanbul (İstanbul Fetih Derneği Mecmuası) C, I, sayı 2 S. 193-222. A. M. Schneider, Blachernae (Orientis IV) Nr. I 1951 S.

(2) Notitia Utriusque İmperii - Pancirolus notlarıyla S. 50 - 51 Notitia Urb. Constantinopolitanae. Otto Selck baskısı, S. 2406 241.

(3) Feridun Dirimtekin. Tekfur sarayı şimalinde yapılan kazı. İstanbul Arkeoloji Müzesi Yılığın Nr. 5, 1952 (ayrı baskı Türkçe, Fransızca).

(4) Anon. Band. 40, Codinos 95, Preger C. II S. 241, 242, 74 Theodore le Lecteur, Eccl. Historia C I. S. Theophanes, Chron. De 1300 2. baskı S. 105.

(5) Preger - Patria C. II. S. 242-75.

(6) De Cer. (A. Vogt) S. 141 Com S. 157.

(7) De Cer. (A. Vogt) 141 Com S. 157.

isimli bir saray daha yaptırdı (8) İmparator Constantin Porphyrogénète'nin Le Livre des Cerémonies'sine nazaran (9) bu saraylardan Anastasios sarayı en yukarıda bulunuyordu. Buradan merdivenli bir yolla Danube sarayına iniliyor ve buradan Portique Joséphite denilen — muhtemelen—ranpalı bir yolla Thotokos kilisesine gidiliyordu, dönüşte İmparatorlar bu merdivenle doğrudan doğruya Danube sarayına çıkıyorlardı (Res. 3).

XI. asrın ilk yarısındaki olaylardan anlaşıldığına göre (10) bu saraylardan bir kısmı, hiç olmazsa bazı pavyonlar o zaman bu şehir kısmını müdafa eden 14. mıntıka surlarının üzerinde bulunuyordu.

Daha sonraki Comnene'ler sülâlesine mensup imparatorlar siyasi ve askeri sebeplerden Hippodrome'nun yanındaki mukaddes sarayda oturmak istememişler ve Blachernae mıntıkasındaki saraylara yerleşmişlerdi. İmparator Alexi Comnene (1081-1118). I. Haçlı ordunun 1096 da İstanbul önüne gelmesinden evvel, kendi ismini taşıyan sarayı yaptırmıştı. Haçlı ordu surların önünde bulunduğu zaman hariçten atılan bir okla sarayın salonlarının birisinde İmparatorun yanında oturan bir memurun yaralanması üzerine, İmparator Alexi, Haçlı ordu geçtikten sonra, sarayı surlardan uzaklaştırmak için, (11, 12) bunun önüne Anemas hapishanesi denilen Contrefort'u yaptırmıştı (13). Buna nazaran

(8) Suidaes Lexicon, Anastasios kelimesi, Le Livre de Ceremonies.

(9) De Cer. (Vogt) 137-142.

(10) Psrellos (E. Renauld terc) C. II S. 22 Attalyades.

(11) Anna Comnena (Leib) Alexiad C. II S. 222-223.

(12) Anne Comnena, Alexiad C. II 221

(13) Anna Comnena C. III, 75.

bu saray Anemas hapishanesinin hemen gerisinde bulunan 14. mıntıka surları üzerinde ve Anna Comnene'nin verdiği malûmata nazaran, Blachernae kapısının yanında ve bundan yüksek bir mevkiide olduğu anlaşılıyordu. İmparator Alexi'nin oğlu Jean II. devrinde bu saray ikmal edilmiş ve Manuel devrinde de bir merasim salonu ilâve edilmişti (14, 15). İmparator Manuel Comnene mukaddes sarayı tamamiyle terk ederek Blachernae'ye yerleşmiş ve zevcesi İmparatoriçe Eréne için yüksek saray (Hyper Hypsala) veya Alman İmparatoriçesinin sarayı denilen yeni bir saray yaptırmıştı (16). (Eude de Deuil) bu saray için (her ne kadar alçak bir yerde yapılmışsa da o kadar yüksektir ki hem denizi (Halici) hem şehri ve hem de şehir haricindeki araziyi görmek kabildir) (17) diye yazmaktadır. Benjamin de Tudèle (denizin yakınında bulunan bu sarayın her tarafının altın mozayiklerle süslü olduğunu ve bunlarda İmparatorun ve ejdadının zaferlerinin resmedilmiş olduğunu) yazar (18). Bu saraylar yapıldıktan sonra evvelce burada mevcut olan eski saraylardan hiç bahsedilmemektedir.

İmparator Michel Palaiologue (1261) de şehri zaptettiği zaman Comnene saraylarını tamir ettirtti ve mozayikle süsletti (19). Buna rağmen Nic. Gregoros İmparator Alexi'nin sarayındaki bir toplantıya giderken; bir saraydan ziyade harabeye benzeyen bir triklinos, diye bahseder. Bu saray hakkında elde mevcut en son kayıt 1354 tarihine aittir. İmparator Jean Cantacuzène ile İmparatoriçe Anna de Savoie arasındaki saltanat mücadelesinin sonunda Jean Cantacuzène şehri zaptettiği

(14) Nicetas Choniates Bonn. 269.

(15) Cinnanus Bonn. 171-127.

(16) Nicetas Choniates Bonn. 720.

(17) Eude de Deuil, De Perfedione Ludovici VII. Orienten (Virg. Genbrück Berry, İng. Terc) S. 65.

(18) Benjamin de Toledé S. 265.

(19) Pachymeres. (Cousin terc) Imp. Michael tarihi I XXXI S. 94.

(20) Mansi, XXVI, 174.

zaman İmparatoriçe bu sarayların bir kısmına çekilerek buraları müdafaa etmişti (21). Peru Tafur tarafından verilen malûmata nazaran, fetihten evvel ancak küçük bir kısmı tamir edilerek İmparatorların oturdukları bu saraylar İstanbul'un zaptından sonra tamamiyle terk edilmiş, harap olmuş ve enkazından civardaki binaların yapılması için istifade edilmiştir. Bunun içindir ki 1453 den sonra İstanbul'a gelen seyyahlar bu saraylardan bahsetmezler.

Blachernae mıntıkasındaki diğer İmparator sarayları arasında Tekfur sarayı denilen Constantin Porphyrogénète sarayı da vardı, bu sarayın İnşaa tarihi hakkında 7.ci asırdan başlayarak 14.cü asıra kadar bir tarih vermek istenmekte ise de binanın 3 inşa devri olduğu ve alt kattaki inşaatın 10 uncu asra ait olduğu anlaşılmaktadır. E. Mamboury ve diğer bazı muharrirler burasının İmparator Manuel Comnene sarayı olabileceğini ileri sürmüşlerse de, denizin yakınında olduğu, vaktiyle burasını ziyaret eden seyyahlar tarafından açıkça ifade olunan bu sarayın denizden 600 m. uzakta olmasının kabil olamayacağı aşikârdır (26-29).

Bu mıntıkeyi iyi tetkik ederek bir kitap yazmış olan J. Papodopulos'a nazaran; İmparator Alexis sarayı Anemas hapishanesi denilen binanın hemen şarkında ve bugünkü Emir Buhari tekkesinin yerinde İmparator Manuel tarafından yapılan merasim salonu bulunuyordu. Manuel Comnene sarayı, Ayvansaray kapısının iki ta-

(21) Cantacuzenos tarihi (cousin terc) Liv. III. Ch. I S. 705.

(22) P. Gillius (John Ball. İng terc) S. 236-238.

(23) Castille elçisi Clavijo "Cadix'ten Semerkand'a Seyyahat" Türkçe terc. C. I I, S. 54.

(24) Bertrandone de la Broquiere Viyage d'autrmer S. 151-157.

(25) Pero Tafur (Vasilief terc.) Byzantion VIII 1932 S. 75-122.

(26) Theophanes Cont. S. 451 d.

(27) Buondelmonte (christ) Vatican, Paris ve Venedik kitaplıklarındaki resimler.

(28) Mambury. The tourists İstanbul S. 455 - 456.

(29) Feridun Dirimtekin, Tekfur sarayı şimalinde yapılan kazı.

rafında ve surlara bitişik vaziyette şimdiki Blachernes ayazmasının hemen şimalinde (Ayas-Saros) Chapelli ve bunun şimalinde Thodokos kilisesi bulunuyordu. Mordtmann'a nazaran (31), İmparator Manuel sarayı vaktiyle Ayvansaray kapısının şarkında mevcut olan ve şimdi yıkılmış bulunan binaydı. A. v, Millingen kapının şarkındaki binanın bir Bizans yapısı olduğunu kayıtle iktifa etmiştir (33). R. Janin (33) de Papadopulos'un fikrine iştirak ediyordu (30 - 33).

Bütün bu noktai nazara hâkim olan fikir Nicetas Choniates'in bu saraydan bahsederken — aşağı inilir — tâbirini kullanması, bu sarayı vaktiyle ziyaret etmiş olanların da sarayın deniz yakınında veya temellerinin alçak arazide olduğunu söylemeleri âmil olmuştur. Halbuki N. Choniates, 4. üncü Haçlı ordusunun 1203 de İstanbul üzerine yaptığı ilk taarruzdan bahsederken, İmparator III. cü Alexis'nin bu sarayda kaldığını ve olayları buradan takip etmiş olduğunu yazmaktadır. Taarruz karadan, Haliç'ten itibaren cenuba doğru bütün Blachernes mıntikasına, denizden ise Fener bölgesine tevcih edildiğine nazaran surların gerisinde buna yapışık bir vaziyette olan bir binadan iki cepheden yapılan taarruzun nasıl takip edilebileceği düşünmeye değer. Diğer taraftan Eude de Deuil'ün bu binadan hem Halicin, hem şehrin ve hem de şehir haricindeki arazinin görünebildiğini kaydettiğini hatırlamak lâzımgelir. Binaenaleyh bu sarayın bu kadar çukur bir yerde bulunduğunu kabul etmek biraz güçtür. Bundan 50 sene evveline kadar mevcut olan kapının şarkındaki binanın inşa tarzı da (4 tuğladan mürekkep hatıllar ve diğer inşa teferruatı) Manuel Comnene devrinin inşaasına hiç benzememektedir (34, 35).

(30) J. Papadopulos, les Palais et les Eglises des Blachernas S. 128-129.

(31) Mardtmann, Esquisse S. 139.

(32) V. Millingen, Byzantine Constantinople S. 128-129.

(33) R. Janin, Constantinople Byzantine S. 126 ve sonraki.

(34) Nicates Choniades, Imp. Alexi III ün Tarihi Ch. XII S. 385-386.

Blachernes saraylarından bugün toprak üstünde hemen hiçbir iz mevcut değildir, yalnız bu saraylar için yüksek bir platforme vücade getirmek için yapılan istinad duvarları, şarkta bütün Ebe sokağının garp kısmından şimale doğru uzanmakta ve Ayazma gerisinde garba dönerek şimdiki şehir surlarıyla birleşmektedir. Bu surlar, Dervişzade sokağının katettikleri köşeden ayrılan bir kolla yolun şark duvarlarını teşkil ederek İvaz efendi camii hizasına kadar ilerlemektedir. Platforme'nin garp duvarları ise Anemas hapishanesi (İsaac Angelos) ve L burcu surlarını teşkil etmektedir (Res. 4-5).

1957 Temmuzunda başlıyan sondajlar bu malûmatın ışığı altında yapıldı (Plân: I), (Res: 6). İvaz Efendi Camiinin cenup tarafında yapılan ilk sondajda 3,5 metre kadar derinliğe inildikten sonra tabii toprağa rastgelindi, burada ilk ve son Bizans devrine ait keramikler bulundu ve yıkılmış bir duvara ait bir parçadan başka bir şeye rastlanmadı. Burada tabii zeminin dik bir meyille aşağı iner bir vaziyette olduğu görüldü.

Camiin şark tarafında yapılan sondaj da aynı neticeyi verdi. Burada 2,5 metre derinliğinden kesilmiş bazı ufak tonozlar, Bizans sıva parçaları ve keramikler bulundu. Bundan, burasının camiin inşası esnasında kazılmış ve tekrar doldurulmuş olduğu neticesine varıldı.

Sondajlar bundan sonra camiin kuzey doğusunda Dervişzade sokağının üzerinde yapıldı. Burada zemin tesviyesinden 75 santim aşağıda üzeri kubbe tonozlu fakat kubbesi yıkılmış vaziyette bir dört yol ağzına tesadüf edildi. (Res. 7). Buradan ayrılan galeriler muhtelif istikametlere gidiyordu. Bunlardan çoğu son zamanlarda üzerlerine yapılan binalar dolayısıyla örülerek kapanmıştı. Şarka giden gayet iyi bir işçilikle yapılan galeri görünüşe nazaran Comnene'ler devrinde kapatılmıştı. Bu kısım üzerinde o zamanın işçiliğinin en

(35) Nicates Choniades, (Cousin terc.) S. 376 İmparator Alexi III. zamanında isyan ederek yakan ve idam edilen İonnes Comnene'nin cesedi bu saray kapısında teşhir edilmiştir.

güzel ve orijinal şeklini görmek kaabildi. Yalnız güneye doğru giden galeri serbestti. (Res. 8-9-10). 10 metre tülünde, 3 metre eninde ve 3 metre yüksekliğinde olan bu galerinin nihayetinde yine bir dört yol ağzı vardı. Bunlardan batı ve güneye gidenler örülmüş; şarka giden serbestti. (Res. 11). Bu galeriyi 7.75 metre kadar takip kaabil oldu, nihayeti yine orta Bizans çağında yapılmış bir duvarla kapalı bulundu.

Galerinin inşaat tarzı XI. asır sonu ve XII. asırda yapılmış diğer inşaatla benziyordu. 1957 senesi tetkiklerinde bu kaidarla iktifa edildi.

Plân: II. 1958 senesi Temmuz başında kazılara tekrar başlandı ve 19 Ağustosuna kadar devam edildi. Hedef, Hagiasma'nın gerisindeki yüksek istinat duvarları ile tutturulmuş platformun altında olduğu tahmin edilen Comnene saraylarının substructionlarını bulmaktı. Çünkü bu sarayların üst kısımları tamamiyle yıkılmış olduğundan ancak substructionlarını bulmak kaabil olacaktı. Bu yüksek platformun içine girebilmek için yapılan birkaç tecrübeden sonra Emir Buhari Tekkesinin güney batısında açılan iki girişten bunların içine girmek kaabil oldu. Bu suretle Lonca Ebe sokağı hattıyla Dervişzade caddesi arasındaki yüksek platformun 2/3 kısmını işgal eden ve vaktiyle üzerlerine yapılacak saraylara yer kazanmak için yapılmış olan galerilerin içinde yer altında 1,5 ay kadar çalışmak lâzım geldi. Bütün galeriler muhtemelen geçen yüzyılda yukardan açılan deliklerden atılan toprakla doldurulmuştu. Bunun için bir galeriden diğerine geçmiye yarıyan geçitler aranmış ve bunlar temizlenerek diğerlerine geçilmiştir. (Res. 12-13-14).

Tetkik ettiğimiz saha Dervişzade caddesi - Rufahi sokağı, Lonca ve Hagiasma gerisinden geçen yolun arasında bulunan platformun altındaki 55 metre uzunluğunda ortalama 25 metre kadar enindeki bir kısımdan ibaret kalmıştır. Tetkikten anlaşıldığına nazaran bunlar vaktiyle Hagiasma'nın yeni saraylara daha cenupta bulunan daha evvelki asırlarda yapılmış di-

ğer saraylarla aynı seviyede bir yüksek platform kazanmak için vücuda getirilmiş olan tonozlu ve kademeli galerilerdi. Bunlar kemerli tonozlarla birbirlerine bağlanmıştı.

Bu galerilerin en cenubi şarki kısmında Hançerlihamam yakınında ve yukardan aşağı ikinci katta bulunan, içerisi direk başlıklarına kadar toprakla dolu olduğu için, neye hizmet ettiğini kestirmek şimdilik kaabil olmadığı cihetle, kolonlu salon (Plân: III) ismini verdiğimiz bir galeri mevcuttur. Dörtgen bir şekilde bulunan bu salonun sütunları 0,75 m. kalınlığındadır ve mermerdendir. Direkli salona, A kulvarının nihayetine açılmış olan bir delikten inilmektedir. 7,90 × 7,90 cesametinde olan ve kolon başlıklarına (Res. 15) kadar dolmuş olan bu salonun, bugünkü irtifakı 2,40 m. kadardır. Direklerin uzunluğu 3 m. ve direk ayakları 40 cm. olarak kabul edilirse o zaman bu salonun asgari 5,80 m. yüksekliğinde olması lâzım gelmektedir. Salonun A, B, C, D, E kısımlarına bugün girilebilmektedir. Diğer kısımlar gibi bunlar da tonozla örtülüdür. E kısmında şarka ve şimale, D kısmında şimale, C kısmında ise şimale ve garbe doğru açılmış (vaktiyle hava deliği olarak kullanıldığı hissini veren) ve derinlikleri duvar boyunca olan ve ileriye doğru darlaşan ve kapanan 5 derin niş vardır. Bu nişlerin başlangıcında birer mermer lento mevcuttur. Bu havalandırma menfezlerine benzeyen nişlerin ne maksatla yapıldığını bugün tâyin etmek kaabil değildir. Zira bu salonun ne üst kısmına, ne de yanlarına henüz girilememiştir. Bu salonun yanında ve krokide güney doğu köşesinde görülen kemerler burada vaktiyle yukardan aşağıya inen bir merdiven mevcut olduğunu göstermektedir. Başka yerde üst katla rabıtayı temin eden bir merdivene tesadüf edilememiştir. Galerinin işçiliği, duvarlarda sıva bulunmaması, buraların ikamet maksadiyle yapılmamış olduğunu göstermektedir.

Krokide görüldüğü gibi galeriler bütün platformu işgal etmemektedir. Bunların

yalnız batıda ve merkezde bulunanları tetkik edilmiştir. Doğu kısım ise yapılan sondajlara nazaran muhtemelen dolma topraklıdır. Galerilerin cenuba doğru nereye kadar uzadığını tespit henüz kaabil olamamıştır. Çünkü Rufahi sokağının güney tarafından itibaren evler başlamaktadır. Krokide E, F ile gösterilen mahallerde yapılan sondajlarda galerilere tesadüf edilmiştir. Buna nazaran vaktiyle, tepenin aşağı yukarı Hançerlihamam - İvaz Efendi camiine kadar uzandığı ve bundan sonradık meyille aşağı Blacherne ya doğru indigidir. Bu mail zemin üzerinde düz ve yüksek platform teşkil üzere galeriler ve istinat duvarları yapılmış, üzerinde bina olan kısımlarda da tonozlu kemerler inşa edilmiştir. Diğer kısımlarda istinat duvarlarının gerisi toprak doldurulmakla iktifa edilmiş ve buraları bahçe ve taraça olarak kullanılmıştır.

Galerilerin inşa hususiyetleri:

Kanaatımızca bu platform ilk önce sadece istinat duvarları yapılmak suretiyle meydana getirilmiş ve daha sonra kuzeye doğru daha ilerlemek, hem inşaat için yer kazanmak ve aynı zamanda irtifa muhafaza için yeni istinat duvarları yapılmış ve böylece bu saha vucuda getirilmiştir.

Yeni istinat duvarları, eski duvarlara dikey bir şekilde örülmüş tonozlarla birbirlerine bağlanmıştır ve böylece doğu ve batı istikametinde birbirlerine dayanan tonozlar, istinat duvarlarının yükünü azaltmıştır. Bu muntıkada bu şekilde iki Dilation mevcutdur, ve böylece üç istinat duvarı meydana gelmektedir. En kuzeyde bulunan istinat duvarı daha kabaca bir şekilde yapılmış ve diğer bir duvar da yine aynı şekilde kaba bir surette inşa edilmiş, yarım tonozlarla desteklenerek nihayet bulunmuştur. Kullanılan tuğla ve taş malzemesinin birbirlerine benzememesi ve başka, başka karakter göstermesi, mevcut setlerin aynı inşa devrinde yapılmadığı hissini vermektedir. Bazı yerlerde tonozlar nihayetlenmediği için arkasına tekrar bir duvar inşa edildiği de görülmüştür. Bu vaziyet güneyden kuzeye gelen inşaatın muntazam yapı ile bağlanması, ikinci kısmın muhtemelen

aynı period dahilinde fakat birbirini müteakip yapıldığı hissini vermektedir. En son kaba inşaatın daha muahhar olduğuna da şüphe yoktur. Ön (kuzey köşesindeki istinat duvarları) 2,5 cm. Kalınlığında, 9 sıra tuğlalı ve bunların arasında orta büyüklükte kiremit kırıntılı 4 cm. kalınlığında bir harcı ihtiva eden hatılları takiben 6 taş sırası halinde inşa edilmiştir. Her taş sırasından sonra da bir tuğla sırası konulmuştur. Bu cephede galerilerin hava alması için aralıklı hava delikleri mevcuttur. Resim (23)

A ve B tonozları (Resim 16, 17, 18, 19) iki tonozdan müteşekkildir. Müstatil şeklindeki açıklığı kapatmak için iki uzun kenardan ortaya doğru açıklık tam kare kalıncaya kadar kemer şeklinde I. kenar tonozu örülmüş açıklık kare haline gelince ortadaki iç tonoz tuğlalar çevre sıralar halinde dizilmek suretiyle küçülen iççe kareler halinde (İran tonozu) Ayasofya papaz odası orta tonozu gibi, ikinci tonoz yapılarak açıklık kapatılmıştır.

Kullanılan tuğlalar vasatı 3 cm. kalınlıkta ve ara harçları da 6 cm. kalınlıktadır.

A kısmındaki tonozda kullanılan harç içinde 1,5 - 2,5 cm. lik horasan mıcırı vardır.

Tetkikler esnasında geç Bizans devrine ait sağlam vaziyette açık yeşil renkte keramik bir su matarası, (Res. 24, 25) keramik bir kılıç sapı, mermer duvar kaplamalarını tutturmaya mahsus ve Ayasofya'dakilere benzeyen diş motifli mermer bordürler, mozayik küpleri ve keramik parçaları bulunmuştur. Burada bulunan tuğlalar:

INTHAIEKAH. INI+TPY. INI+PY.
HΔIEKAH. INIHEKAH. NAIEKAH.



damgalarını taşıyordu.

Galerilerin inşa şekli tamamıyla Anemas hapishanesi denilen binada (Res. 20)

da eskiden mevcut XIV. muntika surlarına dikey olarak sonradan yapılmış olan duvarlara benzemektedir (Res. 21, 22). Galerilerin Derviş Bey Caddesine yüz veren duvarlarında tuğla arasına konan üçüncü tuğlanın diğerleri ile aynı hizada olmayıp geriye konması ve üzerinin harçla kapanmış şekli aynen Anemas hapishanesinde Alexi I. Comnen devrinde yapılmış olan duvarlarda da mevcuttur. Bu da bahis konusu olan inşaatın XII. yüzyılda yapılmış olduğunu göstermektedir.

Bu kazılar neticesinde Comnenlerin Blacherna'daki saraylarının yerlerini tes-

bit kabil olmuştur. Anemas hapishanesi şarkında ve Emir Buhari Tekkesinin cumbunda olan kısımlar İmparator Alexi I. sarayına ait olmalıdır. Bunun önünde bulunan ve daha sonra inşa edilen galerilerin İmparator Manuel tarafından bu saraylara ilâve edilen kısımlara ait olması muhtemeldir. Bu substruction'ların işgal ettiği saha bize bu sarayların cesameti hakkında bir fikir vermektedir. Bu substruction'lar aynı zamanda, İmparator Septime Sevères ve Caracalla tarafından Palatin tepesinde Aedes Severianae'nin inşası için bir platform kazanmak maksadiyle yapılanları hatırlatmaktadır.